

La Seda, La Maquinista i Tabacs de Filipines

## Catalunya perd la seva indústria

"Preocupant" és la paraula utilitzada per parlar de la situació en què es troben empreses catalanes de tradició i vertebradores, fins ara, del teixit industrial del país. Les conseqüències d'aquesta crisi poden ser l'inici d'un camí sense retorn.



Massa coincidències per a un estiu. La Seda, immersa en una crisi, ara per ara, irreversible: La Maquinista, afrontant una reconversió que tindrà conseqüències traumàtiques; i Tabacs de Filipines, literalment desmentellada de Barcelona i instal·lada a Madrid.

Els més prudents utilitzen la paraula preocupació a l'hora de parlar de la situació industrial de Catalunya, altres comencen a parlar de crisi profunda.

Si els primers anys de la dècada dels vuitanta van ser anys difícils, els inicis de la dècada dels noranta poden ser-ho més. La crisi actual, tot i tenir caràcter de reconversió (només en aquestes tres empreses es jugen 3.000 llocs de treball) és estructural. Catalunya es va quedar sense les empreses emblemàtiques que han vertebrat el teixit industrial al llarg d'aquest segle.

Són fenòmens diferents que coincideixen en un mateix moment. Per una banda, el conflicte de la Seda, que té com a motor desencadenant la fugida de la multinacional holandesa Akzo, planteja una nova inquietud. Fins ara, l'afluència de capitals estrangers –en augment constant– era considerada com a simplement positiva. Són pocs els que han guardat a la memòria la fugida dels executius de l'empresa nord-americana Monsanto, que van deixar a la seva sort, en un dia, Aiscondel. Aquella va ser una suspensió de pagaments dictada per tèlex des de Missouri amb adéu a la francesa. A partir d'ara caldrà apuntar-se a la memòria aquesta dada en vermell. Per altra banda, el cas de Tabacs de Filipines situa el toc d'alerta en una altra direcció: la desactivació de la indústria catalana indirectament per part de l'estat. En el trasllat de la seu central de Tabacs de Filipines a Madrid no es pot subvalorar que l'accionista principal de l'empresa és l'estat, a



Tabacs de Filipines literalment desmentellada.

través de Tabacalera. Un cas, que, tot i tenir característiques diferents, es pot situar en les mateixes coordenades és el de Catalana de Gas, on fa un paper decisiu Repsol. Analitzar la situació d'aquestes empreses des de la simple òptica de la llei del mercat seria tancar els ulls davant una evidència: la voluntat política també les condiona.

El cas de La Maquinista, en principi podria ser considerat com un cas de reconversió clàssica, plantejant un problema exclusivament ocupacional, però tampoc és així. Aquesta empresa que, va

passar a mans de l'INI l'any 1972 i que des de fa dos anys pertany a la companyia francesa Alstom, en realitat desapareixerà, i naixerà una nova. Alstom, en definitiva, limitarà la capacitat productiva de La Maquinista.

A aquestes dades més espectaculars per l'envergadura de les empreses en crisi hi cal afegir dades globals que afecten la indústria catalana. En l'informe anual que publica Banca Catalana es parla d'una pèrdua de dinamisme de l'activitat industrial a partir del segon semestre de l'any 1990, que ha provocat per primera

vegada des de l'any 1985 un descens de l'ocupació industrial. En aquest informe es dona, com a principals factors que justifiquen aquest alentiment, la debilitat de la demanda interna i els efectes econòmics de la política monetària restrictiva del govern central. El volum d'exportacions s'ha mantingut en alça durant el 1990 malgrat la revalorització de la peseta, que penalitza greument la penetració en els mercats estrangers.

En aquesta crisi destaca una vegada més el sector tèxtil, que és com la punta d'un iceberg que afecta tot el sector industrial. Si fins ara el sector de la construcció ha mantingut un fort dinamisme, ha estat quasi totalment provocat per l'obra pública, que ha augmentat durant el 1990 un 25%. Aquesta activitat pot caure en picat a partir del 1992 i plantejar un futur obscur. Un altre sector bàsic, clau a l'hora de reactivar l'economia, és el turístic, que es troba en una situació quasi patètica a causa d'unes declaracions oficials que parlen de solucions inexistents: l'arribada d'un turisme de qualitat.

La situació no és encoratjadora. L'estructura econòmica de Catalunya està basada en la indústria i aquest sector comença a tenir fissures greus, que necessiten una teràpia decidida, que necessàriament ha de comptar amb voluntats polítiques. Voluntats de difícil traducció atesa la poca capacitat real d'actuar en aquest terreny que té el govern de la Generalitat. Si bé aquesta crisi afecta ara al Principat, és un problema que afecta tota la nació, Imepiel (vegeu pag. 76) i Avides, al País Valencià, en són un bon exemple.

La creació d'un grup d'empresaris autòctons per a reflotar La Seda va crear una certa esperança, podia haver estat un indicatiu d'una voluntat empresarial enèrgica per afrontar la situació. Significava compromís per part de l'empresariat. L'operació se n'ha anat en orris i l'esperança caldrà deixar-la per a una altra ocasió.

Mentrestant cal constatar que el principal creixement industrial del país durant el 1990 ha estat protagonitzat per la petita i mitjana empresa i que l'augment de capitals estrangers ha estat decisiu.

Diuen que a Madrid, de Catalunya, només interessa Javier de la Rosa i la Caixa. Javier de la Rosa va dir no quan se li va oferir de salvar La Seda, i La Caixa ha actuat passivament en Catalana de Gas. Ara cal veure si aquests dos poders econòmics pendran la iniciativa en el futur. Algú l'ha de prendre.



La Seda i la Maquinista, dues empreses vertebradores de l'economia catalana, en perill.

JORDI MORERA

Assumpció Maresma